

belærer os andre om, at Fædrelandsfjærklighed og Trostøb imøb, hvad vi skulde vort Fædreland, fordrer, at vi skulde døve Liv og Bløb, men De bliver selv hjemme. Han maatte da i saa Fald svare: Det er den lovgivende Magt, der har fundet, at jeg skulde være fri, forbi jeg er ordineret. Naar Føll see, at der i Værnepligtølovens § 2 — det vil sige, hvis Forslaget under Nr. 2 ikke vedtages — er givet denne fritagelse for Geistlige, og de dernæst see, at der i § 3 stager: „De, som ere dømt paa Vren eller have lidt Straf af offentligt Arbejde, ville, som uværdige til at tjene i Hæren eller Søværnet, være at udflette af Rullen“, komme de let ved en Tankeassociation til at sige: Man stiller altsaa Præster og Føll, der have været straffede med offentligt Arbejde, lige, thi de ere de. Eneste, der skulde være frie for Værnepligt, medens alle Andre skulde med. Efter hvad jeg saaledes har udviklet, troer jeg, at den Trost og Opmuntring, en saadan Mand under disse Forhold vilde kunne give, vilde være meget ringe. — Den ærede Ordfører gjorde opmærksom paa, at de allerfleste af de Præster, om hvilke der kunde være Tale, i alt Fald ikke bleve Præster før i en saadan Alder, at de vare komne over i Forstærkningen, saaledes at de altsaa forud vilde have tjent i Vnien; men dette forhold sig vistnok ikke rigtigt. Jeg har paaapeget en Udvei, som jeg troer vilde blive benyttet af saa Mange som muligt til heelt at frigjøre sig for Værnepligten, skjøndt det jo er muligt, at det blev de Færreste, medens de Andre vilde komme til at staae i Vnien; men hvorfor har den ærede Ordfører da ikke sluttet sig til Forslaget under Nr. 2 og dernæst til Forslaget under Nr. 59 til § 39; thi dersom Forslaget under Nr. 2 vedtages, er der ved Forslaget under Nr. 59 aabnet dem, som kun vilde have Præsterne fritagne for Forstærkningen, men ikke for Vnien, Velighed til at stemme derfor. Den ærede Ordfører maatte altsaa efter den Opfattelse, han gjorde gjældende med Hensyn til Forslaget under Nr. 2, have sluttet sig til de to ærede Medlemmer af Udvalget, som under Nr. 59 stille Forslag om, at enhver geistlig Mand skal være fritagen for Tjeneste i Forstærkningen. — Den ærede Ordfører kom dernæst med en Udtalelse, som jeg ikke kan

andet end beklage. Den ærede Ordfører er aldrig renonce paa Grunde ligeoversfor en Sag, han vil forsvare; han er en saa talentfuld Mand og saa dygtig til at forsvare sin Mening, at jeg mener, han ikke bør paafalde Authoriteter. Han bør ikke støtte sig til, at det ikke er til at antage, at Regjeringen og Landstinget vilde gaae ind paa dette Forslag; det kan han lade disse to Authoriteter om. Den ærede Ordfører skal slaae os med sine Grunde, men ikke med Authoriteter, som selv have baade Myndighed, Billie og Evne til at udtale deres Mening.

Jeg kommer nu til det ærede Medlem for Svendborg Amts 1ste Valgkreds (E. B. Nyholm), der tog Sagen noget anderledes. Dette ærede Medlem talte ikke af Interesse for de enkelte Individier. Jeg troer forøvrigt heller ikke, at den ærede Ordfører gjorde det, og jeg troer overhovedet ikke, at de, der tale for at fritage de Geistlige, saameget see paa Individierne, som de have Diet fæstet paa andre Hensyn. Vi, der have deeltaget i at stille Forslaget under Nr. 2, have heller ikke tænkt paa Individierne, men jeg for mit Vedkommende har tænkt paa Hærløvens bestemte Udtalelse. Det ærede Medlem for Svendborg Amts 1ste Valgkreds var af den Mening, at de Geistlige ikke burde deeltage i Blødsudgydelse, men hvad forlange vi af Præsterne, naar vi have Krig? Vi forlange paa det Bestemteste, at Præsten, ifølge sin Embedspligt, skal opfordre Landets Søner til at være tappre, til at døve Liv og Bløb til det Yderste for deres Fædreland, til i Kri-gen ikke at vige, men at følge de Befalendes Bud, til ikke at tage Hensyn til, om det koster dem deres Liv og Lemmer, men kun at gaae paa. Skulde det da være rigtigt, at man siger: Du maa ikke selv gjøre det, hvortil Du opfordrer de Andre? Det er jo en Selvmødsigelse. Ellers sige vi, at den, der tilskjander en Mand til at udøve en Handling, er ligesaa straffskyldig som den, der udøver den; men her skulde man gaae ud fra, at det ikke passede sig for en Præst selv at deeltage i, hvad han med sin Sjæls hele Underlighed og al sin Begavelse skal opfordre Andre til at gjøre! Det er en aldeles ufund Tanke; det er en — som de Lærde sige — aldeles ulogisk, aldeles